

UCHWAŁA Nr XXIII/133/12
RADY POWIATU W MAKOWIE MAZOWIECKIM
z dnia 28 grudnia 2012 r.

**w sprawie uchwalenia „Programu przeciwdziałania przemocy oraz ochrony ofiar
przemocy w rodzinie w powiecie makowskim na lata 2013 – 2018”**

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3 i art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. nr 142 poz. 1592 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1.

Uchwala się „Program przeciwdziałania przemocy oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie makowskim na lata 2013 – 2018”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

/-/ Roman Zakrzewski

UZASADNIENIE
DO UCHWAŁY Nr 133/2012
RADY POWIATU W MAKOWIE MAZOWIECKIM
z dnia 28 grudnia 2012 r.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) nakłada na organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie wykonywane, na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.).

Zgodnie z brzmieniem art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, do zadań własnych powiatu należy w szczególności opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Nadrzędnym celem „Programu przeciwdziałania przemocy oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie makowskim na lata 2013 – 2018”, stanowiącego załącznik do niniejszej uchwały jest przeciwdziałanie przemocy domowej w rodzinach zamieszkałych na terenie powiatu makowskiego. W programie zostały określone cele operacyjne oraz zadania szczegółowe, realizacja których ma zapobiegać występowaniu agresji wśród członków rodzin, usprawnić proces udzielania pomocy ofiarom przemocy oraz zwiększyć skuteczność oddziaływań na osoby stosujące przemoc.

Mając na uwadze powyższe przyjęcie uchwały w proponowanym brzmieniu uważa się za zasadne.

Załącznik
do uchwały Nr XXIII/133/12
Rady Powiatu w Makowie Mazowieckim
z dnia 28 grudnia 2012 r.

**PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE
W POWIECIE MAKOWSKIM
NA LATA 2013 - 2018**

WSTĘP.....	3
I CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY	4
1.1 Cykl przemocy domowej.....	4
1.2 Rodzaje przemocy w rodzinie	6
1.3 Nadużywanie alkoholu a przemoc	7
II. Adresaci I REALIZATORZY programu.....	8
2.1 Adresaci programu	8
2.2 Główny realizator programu:	8
2.3 Współrealizatorzy:.....	8
III. DIAGNOZA ŚRODOWISKA LOKALNEGO I SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ POWIATU	8
3.1 skala zjawiska PRZEMOCY W RODZINIE na terenie powiatu MAKOWSKIEGO ..	9
3.2 Instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy	12
IV. CELE PROGRAMU	13
4.1 Cel główny	13
4.2 Cele operacyjne	13
CEL OPERACYJNY NR 1	13
Cel operacyjny nr 2	14
Cel operacyjny nr 3	15
Cel operacyjny nr 4	16
Cel operacyjny nr 5	17
V. Monitoring i ocena realizacji programu	18

WSTĘP

Przemoc jest zjawiskiem coraz bardziej powszechnym. Narusza podstawowe prawa człowieka, niszczy poczucie godności, szacunku, zaufania do innych ludzi.

Przemoc domowa zwykle powtarza się według schematu. Jeżeli nie ma zdecydowanej reakcji i interwencji następuje nasilenie działań i eskalacja przemocy.

Do niedawna temat przemocy domowej był słabo rozpowszechniony. Skrajne przejawy przemocy powszechnie uważano za rzadkie i występujące tylko w tzw. rodzinach problemowych, natomiast agresję wśród członków rodziny traktowano jako część wzorca życia rodzinnego.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r Nr 180, poz.1493 z późn. zm.) nakłada na organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn zm.) oraz ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.), precyzując zakres pomocy udzielanej ofiarom oraz wskazując środki mające na celu oddziaływanie wobec osób stosujących przemoc.

Nadrzędnym celem działań zaplanowanych w „Programie przeciwdziałania przemocy oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie makowskim na lata 2013 – 2018”, zwanym dalej „programem” jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinach zamieszkałych na terenie powiatu makowskiego. Program określa cele operacyjne oraz zadania do realizacji przez jednostki samorządowe i służby publiczne, w zakresie kompetencji i uprawnień poszczególnych współrealizatorów tego programu.

Program ten jest spójny z założeniami „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Makowskim na lata 2011-2018”.

Uwarunkowania prawne do opracowania i realizacji programu znajdują się przede wszystkim w brzmieniu art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

I CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY

Przemoc w rodzinie zwana także potocznie przemocą domową to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie na szkodę bliskiego, lub zaniechanie działań koniecznych do ochrony zdrowia i życia osób najbliższych. Działania te naruszają prawa i dobra osobiste członka rodziny (osoby najbliższej, a także innych osób zamieszkujących wspólnie lub wspólnie gospodarujących). Przemoc w rodzinie w szczególności naraża osoby bliskie na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narusza ich godność osobistą, nietykalność cielesną, wolność i swobodę, w tym również osobiste normy związane z życiem seksualnym. Powoduje szkody na zdrowiu fizycznym, psychicznym, a także wywołuje cierpienie i krzywdy moralne u osób, które jej doznają.

Przemoc w rodzinie:

- jest zjawiskiem wynikającym z działania człowieka – działanie lub zaniechanie działań jest dokonywane przez jednego członka rodziny przeciwko pozostałym,
- jest intencjonalna – zmierza do osiągnięcia jakiegoś celu,
- wykorzystuje przewagę sił uniemożliwiając samoobronę i opiera się na władzy i kontroli,
- narusza prawa i dobra osobiste krzywdzonego członka rodziny,
- powoduje szkody i cierpienie u osób, których dotyczy.

1.1 CYKL PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc domowa rzadko jest czynem jednorazowym. Znacznie częściej jest procesem o długiej, nawet kilkunastoletniej historii. Ma tendencję do cyklicznego powtarzania się.

Cykl przemocy składa się zwykle z trzech następujących po sobie faz:

1. **Faza narastającego napięcia** – jest to początek cyklu, który charakteryzuje się wzrostem napięcia i natężeniem sytuacji konfliktowych. Na tym etapie dochodzi do rozmaitych incydentów takich jak np. przejawy zazdrości, gniewu, kontrolowanie członków rodziny, używanie obraźliwych słów, poniżanie bliskiej osoby. Sprawca jest stale poirytowany i prowokuje kłótnie. Osoba, wobec której kierowana jest złość partnera stara się za wszelką cenę uspokoić sytuację zaspakajając żądania partnera i robiąc wszystko by poprawić mu nastrój. Często sama obarcza się winą za jego zachowanie i dąży do zadośćuczynienia i uszczęśliwienia sprawcy. Przyczyny narastającego napięcia mogą tkwić poza rodziną, czasem są to błahostki, drobne nieporozumienia, które spiętrzają napięcie. Sytuacja staje się nie do zniesienia i pojawia się agresja.

- 2. Faza ostrej przemocy** – następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji. Czasami awanturę wywołuje sama ofiara zachowań przemocowych ponieważ nie może już wytrzymać narastającego napięcia i chce żeby „już było po wszystkim”. W innych wypadkach gwałtowny atak wywołuje sprawca stawiając swojej ofierze żądania, których nie jest ona w stanie spełnić, na co on odpowiada agresją. Poirytowany dotąd sprawca wpada w szal, traci całkowicie kontrolę nad swoim zachowaniem i może pobić, zranić, okaleczyć ofiarę, dokonać strasznych czynów nie licząc się ze skutkami swoich agresywnych działań. Ta faza trwa stosunkowo krótko, ale może się zakończyć dramatycznie: pobiciem z uszkodzeniem ciała, a nawet śmiercią zaatakowanej osoby. W trakcie ataku ofiara robi wszystko, żeby ochronić siebie i uspokoić partnera. Zabiegi te jednak rzadko przynoszą pożądany skutek. Wraz z ustaniem aktu przemocy ofiara znajduje się w stanie szoku, nie chce uwierzyć w to co się stało. Pojawia się u niej przerażenie, bezradność, poczucie wstydu, ale także złość, która powoduje, że najczęściej w tej fazie trwania przemocy osoby, które jej doznały decydują się na wezwanie pomocy i złożenie skargi. Jeśli osoba zagrożona przemocą nie zgłosi się do właściwych instytucji po pomoc, jest to ostatni moment by przerwać cykl przemocy, nim rozpocznie się ona na nowo.
- 3. Faza miodowego miesiąca** – jest to faza skruchy ze strony sprawcy i okazywania miłości. Agresor usprawiedliwia swoje zachowanie, okazuje żal z powodu tego co się stało i zaklina się, że to już się więcej nie powtórzy. Na nowo zdobywa zaufanie osoby, którą skrzywdził, staje się miły, uczynny. Ofiara wierzy w zapewnienia partnera, w to, że się zmienił bo z całych sił pragnie, żeby tak właśnie było i nawet jeśli jeszcze niedawno gotowa była uciec czy złożyć skargę teraz zostaje i wycofuje się z podejmowania działań przeciwko sprawcy. Na tym etapie istnieją szanse na to, że jeśli sprawca chcąc utrzymać związek podda się terapii, jego agresywne zachowania zostaną powstrzymane. Bez specjalistycznej pomocy, sprawca nie jest w stanie długo wytrzymać w spokoju. Ponownie wzrasta w nim napięcie i wszystko zaczyna się od nowa.

Cykl przemocy

Nie zatrzymana w porę przemoc nasila się z czasem, z każdym następnym cyklem przemocy agresja wzrasta. Powrót do cyklu przemocy sprawca rozpoczyna zwykle od uszczypliwej uwagi, lekkiego popchnięcia, siarczystego przekleństwa, by po pewnym czasie dopuścić się ciężkiego uszkodzenia ciała, wymyślnych psychicznych tortur, trwałego okaleczenia, czy zabójstwa. Można jednak przerwać cykl przemocy!

Osoba doświadczająca przemocy musi zwrócić się po pomoc do odpowiednich instytucji, zapewnić bezpieczeństwo sobie i innym członkom rodziny, stopniowo uczyć się wyzwalać z przemocy i żyć na nowo. Sprawca natomiast musi poddać się oddziaływaniom korekcyjno-edukacyjnym. Ponieważ zachowania agresywne są zachowaniami wyuczonymi, można się ich oduczyć. Można też, przy wsparciu specjalistów, uczyć się właściwych zachowań i reakcji pozwalających uporać się ze złością i agresją tak, aby życie w rodzinie bez przemocy było możliwe.

1.2 RODZAJE PRZEMOCY W RODZINIE

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy.

- ✓ **Przemoc fizyczna** – są to wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań czy zasinień. Do tej kategorii zalicza się między innymi: popychanie, odpychanie, obezwładnianie, uderzanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą dłoń, pięścią lub różnymi przedmiotami, poparzenie, porzucenie w niebezpiecznej okolicy, straszenie bronią lub jej użyciem i inne.
- ✓ **Przemoc psychiczna** – to umyślne działania wykorzystujące nie siłę fizyczną, lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby u ofiary, obniżenie u niej poczucia własnej wartości, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych. Przejawami tego rodzaju przemocy są: odmowa uczuć, brak zainteresowania, szacunku, nieustanna krytyka, wyśmiewanie poglądów, wyznania

religijnego, żądanie posłuszeństwa, narzucanie własnego zdania, wmawianie choroby psychicznej, kontrola i utrudnianie kontaktów z innymi osobami, zawstydzanie, upokarzanie, wyzywanie, grożenie, ograniczanie snu, jedzenia itp.

- ✓ **Przemoc seksualna** – polega na wymuszaniu niechcianych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy, dokonywane poprzez: przymuszanie do pożycia seksualnego, wymuszanie na ofierze nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, przymuszanie do seksu z osobami trzecimi, krytykę zachowań seksualnych ofiary, zmuszanie do sadystycznych form pożycia seksualnego, przymuszanie do oglądania pornografii, zmuszanie do prostytucji, gwałt.
- ✓ **Przemoc ekonomiczna** – to działania prowadzące do całkowitego finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy, realizowane między innymi w drodze niezaspokajania podstawowych materialnych potrzeb rodziny, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, utrudnianie aktywności zawodowej, odbieranie pieniędzy, okradanie, wyliczanie wydatków, itp.
- ✓ **Zaniedbania** – naruszenie obowiązku opieki ze strony osób bliskich, nie zapewnienie lub uniemożliwienie zaspokojenia potrzeb życiowych. Do takich działań zaliczamy: zaniedbanie fizyczne – brak należytej opieki, psychiczne – obojętność, izolacja od osób bliskich itp.

1.3 NADUŻYWANIE ALKOHOLU A PRZEMOC

Przemoc w rodzinie bardzo często jest związana z nadużywaniem alkoholu. Osoby znajdujące się w stanie nietrzeźwości tracą samokontrolę i mogą zachowywać się w nieprzewidywalny sposób. Pod wpływem alkoholu zanikają istniejące w człowieku hamulce, wewnętrzne zakazy krępujące jego zachowanie. Częste nadużywanie alkoholu prowadzi do nasilenia się zachowań agresywnych. Nawet osoba uznawana normalnie za spokojną i opanowaną, w stanie upojenia alkoholowego, może stosować przemoc niszcząc swoją rodzinę. Mimo, iż pijany człowiek nie potrafi logicznie myśleć, rozumieć i oceniać swoich czynów oraz nie docierają do niego racjonalne argumenty, to nie można jednak w żaden sposób usprawiedliwiać jego agresywnych zachowań. Uzależnienie od alkoholu sprawcy przemocy nie jest okolicznością łagodzącą. To sam sprawca, wprowadzając się w stan nietrzeźwości, jest w pełni odpowiedzialny za swoje czyny.

Uzależnienie od alkoholu wywiera zły wpływ nie tylko na osobę, która pije, ale stanowi poważne zagrożenie dla innych członków rodziny. Życie z alkoholikiem może doprowadzić do współuzależnienia. Stan taki jest bardzo niebezpieczny, gdyż podtrzymuje picie i utrudnia wyjście z nałogu. Zarówno osoby uzależnione jak i współuzależnione wymagają

specjalistycznej pomocy terapeutycznej. Nie jest łatwo przyznać się do tego, że w rodzinie występuje problem alkoholu i przemocy. Wstyd, że w rodzinie ma się kogoś, kto pije i terroryzuje swoich bliskich, obawa przed reakcją otoczenia, strach przed zemstą dręczyciela czy nieracjonalne poczucie bycia współwinnym przeszkadza w zwróceniu się po pomoc.

II. ADRESACI I REALIZATORZY PROGRAMU

2.1 ADRESACI PROGRAMU

Działania programu skierowane są do:

- 1) osób i rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie,
- 2) osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 3) świadków przemocy,
- 4) przedstawicieli lokalnych instytucji i służb pracujących z osobami dotkniętymi zjawiskiem przemocy,
- 5) lokalnej społeczności.

2.2 GŁÓWNY REALIZATOR PROGRAMU:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Makowie Mazowieckim.

2.3 WSPÓŁREALIZATORZY:

- Placówki ochrony zdrowia z terenu powiatu makowskiego
- Komenda Powiatowa Policji w Makowie Mazowieckim
- Prokuratura w Przasnyszu
- Sąd Rejonowy w Przasnyszu
- Szkoły z terenu powiatu makowskiego
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Makowie Mazowieckim
- Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu makowskiego
- Gminne i Miejskie Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z terenu powiatu makowskiego.

III. DIAGNOZA ŚRODOWISKA LOKALNEGO I SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ POWIATU

Powiat makowski położony jest w północnej części województwa mazowieckiego i sąsiaduje z powiatami: ostrołęckim, wyszkowskim, pułtuskim, ciechanowskim i przasnyskim. Zajmuje powierzchnię 106 467 ha i jest pod względem wielkości czternastym powiatem w województwie mazowieckim. Na obszarze powiatu zamieszkuje 46 888 tyś. osób (dane statystyczne GUS na koniec II kwartału 2012 roku). Powiat ma typowo rolniczy charakter, a swoim zasięgiem obejmuje 10 gmin: Czerwonkę, Karniewo, Krasnosielec, Młynarze, Płoniawy - Bramurę, Różan, Rzewnie, Szelków, Sypniewo oraz stolicę powiatu – Maków Mazowiecki.

3.1 SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE POWIATU MAKOWSKIEGO

Dotychczas na terenie powiatu makowskiego nie prowadzono badań społecznych, które oszacowałyby skalę i formy przemocy domowej występującej w naszym powiecie. Dane jakimi dysponujemy dotyczą jedynie liczby osób z terenu powiatu makowskiego objętych pomocą, np.: środowiskową, socjalną, terapeutyczną, materialną, prawną różnych instytucji i służb z powodu doświadczania przemocy domowej.

Tabela nr 1. **Liczba osób objętych pomocą instytucjonalną z powodu doświadczenia przemocy domowej w okresie od 2010 roku do I półrocza 2012 roku.**

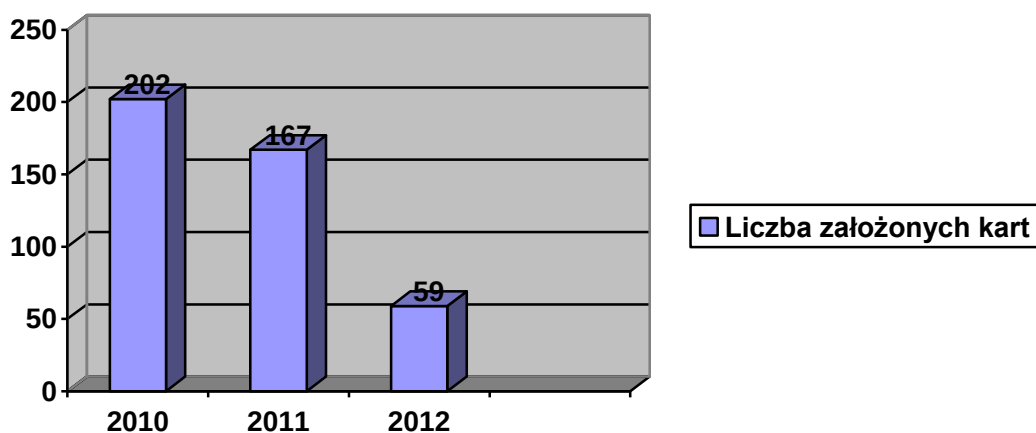
Instytucje i służby udzielające pomocy	Liczba osób objętych pomocą z powodu doświadczenia przemocy		
	2010 rok	2011 rok	I połowa 2012 roku
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Makowie Maz.	225	95	50
Komenda Powiatowa Policji w Makowie Maz.	424	340	107
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Makowie Maz	49	23	12
Ośrodek Pomocy Społecznej w Karniewie	0	7	10

Ośrodek Pomocy Społecznej w Płoniawach - Bramurze	2	1	0
Ośrodek Pomocy Społecznej w Różanie	3	5	5
Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzewniu	0	1	0
Ośrodek Pomocy Społecznej w Sypniewie	4	0	5
Ośrodek Pomocy Społecznej w Szelkowie	0	3	12
Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonce	0	7	12
Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnosielcu	0	0	9
Ośrodek Pomocy Społecznej w Młynarzach	0	0	2
RAZEM:	707	482	224

O skali zjawiska przemocy w rodzinie świadczy w pewien sposób liczba założonych „Niebieskich Kart”. Procedura „Niebieska Karta” służy do rozpoznania przemocy, rejestracji przebiegu zdarzenia i jego skutków oraz zaplanowaniu pomocy, jest także wykorzystywana w postępowaniu przygotowawczym wobec sprawcy. Składa się ona z dwóch części. Są to: Karta A - pozwala na udokumentowanie sytuacji zaistniałych na miejscu interwencji oraz podejmowanych działań. Dokument ten może być pomocny w przypadku wszczęcia postępowania karnego wobec sprawcy jako dowód procesowy. Karta B - stanowi informacje dla ofiar sprawcy. Zawiera katalog przestępstw, najważniejsze adresy i telefony instytucji oraz organizacji pomocowych. Dla policji dokumentacja „Niebieskiej Karty” jest informacją, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy domowej. Dzielnicowy ma obowiązek nie później niż w ciągu 7 dni skontaktować się z daną rodziną. Jest zobligowany do rozpoznania sytuacji w tej rodzinie i jej systematycznego monitorowania, a także do udzielania pomocy w trakcie comiesięcznych wizyt. Również dla pomocy społecznej, czy komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, dokumentacja ta jest zestawieniem informacji powziętych przez przedstawicieli tych służb podczas wykonywania swoich obowiązków. Nie może być zatem anulowana, wycofywana czy zmieniana na prośbę ofiary lub sprawcy przemocy.

Poniższy wykres przedstawia liczbę „Niebieskich Kart” założonych w roku 2010, 2011 oraz w I połowie 2012r.

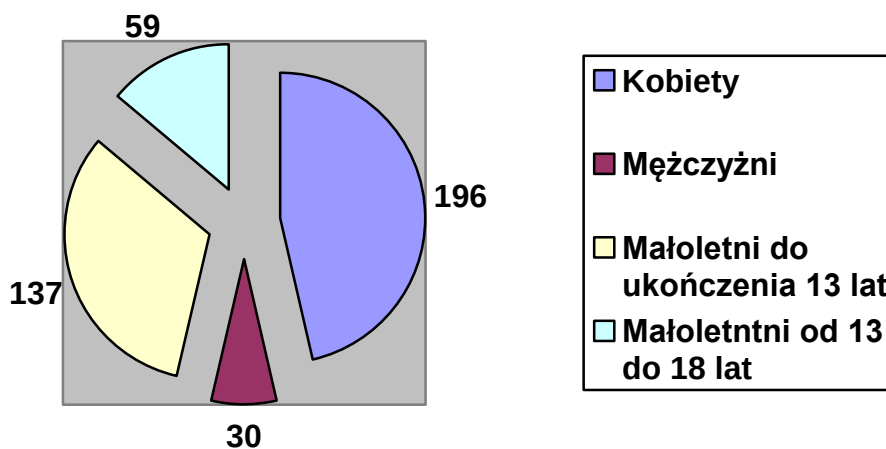
LICZBA ZAŁOŻONYCH NIEBIESKICH KART

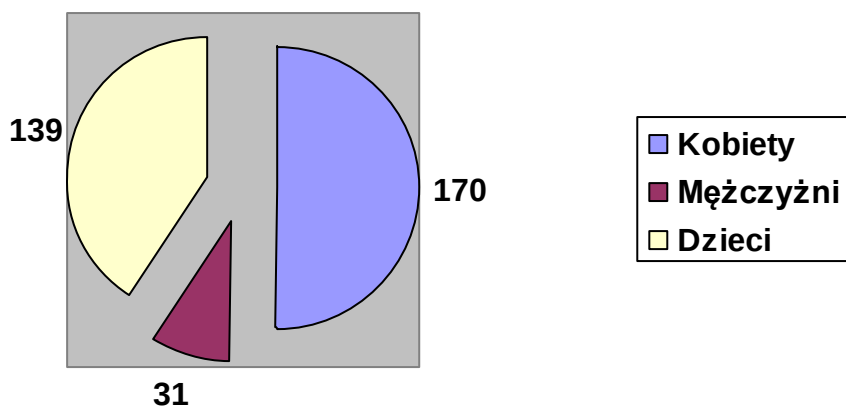
Dane z Komendy Powiatowej Policji w Makowie Mazowieckim za rok 2010, 2011 oraz I połowę 2012 roku dotyczące procedury „Niebieska Karta” pokazują spadek liczby założonych „Niebieskich Kart”. Dane te jednak nie oddają w pełni obrazu przemocy na terenie powiatu makowskiego. Zjawisko to jest powszechne, jednak nie zawsze ujawniane, co utrudnia rozpoznanie i przeciwdziałanie temu zjawisku.

Poniższe wykresy przedstawiają liczbę zewidencjonowanych ofiar przemocy domowej na terenie powiatu makowskiego z podziałem na płeć.

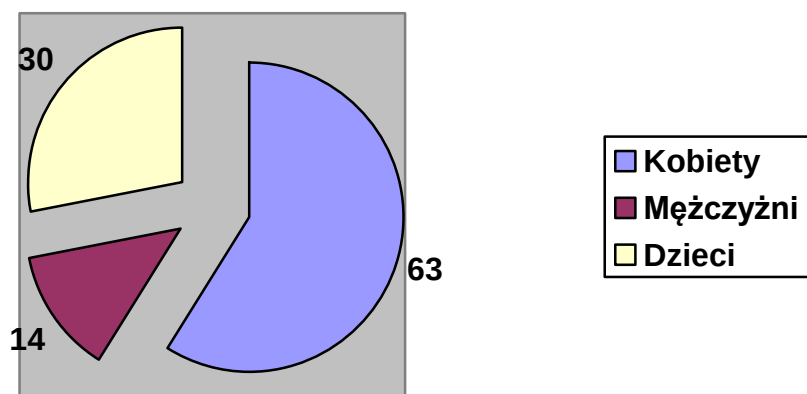
LICZBA OFIAR PRZEMOCY DOMOWEJ
wg. Procedury „NIEBIESKA KARTA” w roku 2010r.

LICZBA OFIAR PRZEMOCY DOMOWEJ
wg. Procedury „NIEBIESKA KARTA” w roku 2011r.

LICZBA OFIAR PRZEMOCY DOMOWEJ
wg. Procedury „NIEBIESKA KARTA” w I połowie roku 2012r.

Z powyższych wykresów wynika, że zjawisko przemocy najczęściej dotyka kobiety i dzieci. Mężczyźni dominują jako sprawcy. Na 203 sprawców przemocy w roku 2010, aż 111 było pod wpływem alkoholu. Natomiast w roku 2011 na 169 sprawców przemocy domowej, 96 było pod wpływem alkoholu. W pierwszej połowie 2012 roku na 61 sprawców 30 było pod wpływem alkoholu. Dane te potwierdzają tezę o częstym współwystępowaniu przemocy i spożywania alkoholu.

Przedstawione dane nie odzwierciedlają skali problemu przemocy. Stanowią jedynie zarys zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu. Nadal dla wielu osób jest to temat

wstydlivy, trudny, często ukryty. Lęk, bezradność oraz poczucie uzależnienia od sprawcy powodują, że osoby krzywdzone zaczynają tłumaczyć działania sprawców, akceptować je i dostosowywać własne zachowania do ich oczekiwań. Ważnym aspektem jest skuteczna pomoc osobom uwięzonym w przemoc.

3.2 INSTYTUCJE DZIAŁAJĄCE NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY

- Sąd Rejonowy w Przasnyszu
- Prokuratura Rejonowa w Przasnyszu
- Komenda Powiatowa Policji w Makowie Mazowieckim
- Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej
- Miejskie i Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Placówki Oświatowe
- Zakłady Opieki Zdrowotnej

IV. CELE PROGRAMU

Program uwzględnia następujące rodzaje zadań:

- 1) informacyjne,
- 2) ochronne, terapeutyczne dla ofiar oraz sprawców przemocy w rodzinie,
- 3) edukacyjne, wspierające dla profesjonalistów zaangażowanych w pracę z rodzinami uwięzonymi w przemoc.

4.1 CEL GŁÓWNY

Celem głównym programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinach zamieszkujących na terenie powiatu makowskiego.

4.2 CELE OPERACYJNE

1. Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy.
2. Pomoc ofiarom przemocy w rodzinie.
3. Wsparcie i terapia osób doświadczających przemocy.
4. Zwiększenie skuteczności działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
5. Zwiększenie wiedzy i umiejętności osób zaangażowanych w pracę z rodzinami uwięzonymi w przemoc.

Osiągnięciu powyższych celów operacyjnych ma służyć realizacja niżej określonych zadań o charakterze profilaktycznym i pomocowym, koordynowana przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Makowie Mazowieckim.

CEL OPERACYJNY NR 1

Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

W społecznej świadomości od dawna funkcjonuje wiele mitów i stereotypów na temat zjawiska przemocy w rodzinie, które swą treścią wpływają na akceptację przemocy i utrudniają prawidłowe reakcje na akty brutalności. Bardzo często niewielka wiedza lub jej brak zniechęca osobę doznającą przemocy do podejmowania działań. Poza tym sprzyja sprawcy, dając mu przyzwolenie na przemoc. Utrudnia również świadkom podjęcie decyzji o udzieleniu pomocy.

Dlatego też niezbędna jest działalność informacyjno - edukacyjna. Zwiększenie świadomości mieszkańców powiatu na temat zjawiska przemocy wpłynie na zmianę postaw wobec przemocy, a także dostarczy wiedzy i narzędzi, które skutecznie zwalczą to zjawisko.

Zadania:

- 1) organizowanie akcji informacyjnych lub współudział w ogólnopolskich i lokalnych akcjach na rzecz przeciwdziałania przemocy,
- 2) opracowanie i wdrożenie w placówkach oświatowych działających na terenie powiatu, krótkich programów edukacyjnych przybliżających wiedzę na temat przemocy w rodzinie oraz upowszechniających informacje na temat zakresu działań instytucji pomocowych funkcjonujących w powiecie makowskim,
- 3) promowanie i wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- 4) organizowanie otwartych spotkań i seminariów edukacyjnych z zakresu prawa rodzinnego, lokalowego.

Oczekiwane rezultaty:

- 1) poprawa sytuacji rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy poprzez działania zwiększające wiedzę na temat przemocy w rodzinie, co może przyczynić się do szukania pomocy przez osoby doświadczające przemocy,
- 2) zdobycie wiedzy na temat instytucji pomocowych w powiecie,
- 3) wzrost poziomu świadomości osób doświadczających przemocy w zakresie swoich praw i możliwości uzyskania wsparcia.

Podmioty realizujące zadania:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Makowie Mazowieckim, Szkoły z terenu powiatu makowskiego, Komenda Powiatowa Policji w Makowie Mazowieckim.

CEL OPERACYJNY NR 2

Pomoc ofiarom przemocy w rodzinie.

Celem pomocy osobom uwięzianym w przemoc jest zapewnienie [bezpieczeństwa](#) oraz wspieranie w przejmowaniu kontroli nad własnym życiem, odbudowywanie poczucia własnej wartości oraz osobistej mocy. PRZE-MOC – to działania skierowane przeciwko osobistej mocy człowieka a PO-MOC – to działania pomagające odbudowywać wewnętrzną moc człowieka. Jedną z pierwszych form pomocy jest interwencja (rozumiana jako reakcja służb, np. [policji](#)). Jej celem jest zatrzymanie przemocy oraz zapewnienie bezpieczeństwa członkom rodziny, zebranie informacji na [temat](#) sytuacji w rodzinie oraz dostarczenie informacji o zjawisku przemocy, konsekwencjach (prawnych i innych) oraz możliwościach szukania pomocy zarówno dla osób doświadczających, jak i stosujących przemoc.

Pomoc udzielana przez instytucje z terenu powiatu makowskiego w znacznym stopniu może przyczynić się do ograniczenia zjawiska, ale również zwiększyć świadomość społeczeństwa na temat sposobów radzenia sobie z przemocą.

Zadania:

- 1) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie i podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- 2) prowadzenie działań w ramach procedury „Niebieska Karta”,
- 3) opracowanie ulotki informacyjnej o instytucjach udzielających pomocy osobom doświadczającym przemocy oraz telefonach zaufania,
- 4) zapewnienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie bezpieczeństwa poprzez podjęcie działań dotyczących umieszczenia w Hostelu, Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy i placówkach opiekuńczo – wychowawczych.

Oczekiwane rezultaty:

- 1) wzrost liczby złożonych „Niebieskich Kart” będący skutkiem większej świadomości i odwagi społecznej, powodującej zwiększenie skuteczności ujawniania przemocy domowej,
- 2) podniesienie świadomości mieszkańców powiatu na temat możliwości uzyskania specjalistycznej pomocy,
- 3) wzrost bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy oraz większa motywacja do podejmowania działań mających na celu zatrzymanie aktów przemocy.

Podmioty realizujące zadania:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Makowie Mazowieckim, Komenda Powiatowa Policji w Makowie Mazowieckim, instytucje świadczące pomoc ofiarom przemocy.

CEL OPERACYJNY NR 3

Wsparcie i terapia osób doświadczających przemocy.

Ofiary przemocy w rodzinie są najczęściej bezradne. Boją się zwrócić o pomoc. Poczucie bezradności może spowodować, że koszmar będzie trwać latami. Chociaż sytuacja często wydaje się bez wyjścia, to jednak istnieją instytucje, których celem jest niesienie pomocy wszystkim, którzy są ofiarami przemocy w rodzinie.

Jedynym wyjściem z sytuacji jest zwrócenie się o pomoc do innych i poszukanie rozwiązania na zewnątrz. Samodzielna walka z przemocą skazana jest na porażkę. Poczucie, że można liczyć na wsparcie może zachęcić do próby zmierzenia się z problemem, jednak wiele osób jest tak sparaliżowana lękiem, że po prostu uniemożliwi im to działanie.

Realizacja zadania może wpłynąć na przełamanie milczenia i podjęcie konkretnych działań powstrzymujących przemoc.

Zadania:

- 1) utworzenie grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, której celem będzie pokonanie uczucia bezradności i przywrócenie wiary we własne siły,
- 2) zorganizowanie w gminach powiatu makowskiego spotkań i konsultacji ze specjalistami w celu zwiększenia oddziaływania informacyjno- terapeutycznego.

Oczekiwane rezultaty:

- 1) pojawienie się odwagi do przezwyciężenia bezradności,
- 2) zwiększenie poczucia własnej wartości i poszanowania dla własnej osoby,
- 3) wzrost motywacji i energii do działań mających na celu rozwiązanie problemów,
- 4) zdobycie wiedzy na temat zjawiska przemocy,
- 5) zaspokajanie potrzeby kontaktów społecznych w grupie o wspólnych interesach i wspólnych problemach,
- 6) zaspokajanie potrzeby akceptacji i zrozumienia ze strony innych,
- 7) budowanie systemu wsparcia społecznego, który ułatwi osobom dotkniętym przemocą w radzeniu sobie z wieloma codziennymi trudnościami,
- 8) zwiększenie dostępności usług specjalistycznych.

Podmioty realizujące zadania:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Makowie Mazowieckim, Komenda Powiatowa Policji w Makowie Mazowieckim, Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu, Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna w Makowie Maz., placówki oświatowe.

CEL OPERACYJNY NR 4

Zwiększenie skuteczności działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Sprawcy przemocy najczęściej stosują przemoc, gdyż nie znają innego sposobu egzekwowania swoich oczekiwań, wyładowania stresu, agresji, frustracji. Przemoc bardzo często bywa efektem nadużywania alkoholu bądź innych substancji psychoaktywnych.

Przemoc i jej stosowanie nie jest cechą charakteru. Nie jest chorobą, nie jest także wrodzoną skłonnością. Przemocy uczymy się w toku socjalizacji - idąc na skróty w sytuacjach stresowych.

Przemoc wydaje się sprawcy w danym momencie najskuteczniejszym środkiem dla osiągnięcia własnych celów. Jest to zachowanie wyuczone. Ze sprawcami przemocy nie prowadzi się terapii - jedyną formą pomocy dla nich jest edukacja i korekcja zachowań. Pierwszym krokiem podejmowanym w pracy ze sprawcą przemocy jest diagnoza sytuacji i przyczyn stosowania przemocy. Jeżeli w grę wchodzi uzależnienie lub choroba psychiczna, jakkolwiek pracę edukacyjną i korekcyjną można podjąć dopiero po zlikwidowaniu tych dysfunkcji.

Zadania:

- 1) udzielanie informacji sprawcom przemocy nt. programów korekcyjno – edukacyjnych,
- 2) pozyskiwanie środków finansowych na realizację programów korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy,
- 3) przeprowadzanie rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego z osobami nadużywającymi od alkoholu i stosującymi przemoc.

Oczekiwane rezultaty:

- 1) zdobycie wiedzy na temat możliwości zmiany swoich zachowań oraz radzenia sobie w sposób konstruktywny w sytuacjach trudnych,
- 2) opracowanie i realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy,
- 3) podjęcie leczenia odwykowego przez osoby nadużywające alkoholu i stosujące przemoc.

Podmioty realizujące zadania:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Makowie Mazowieckim, Komenda Powiatowa Policji w Makowie Mazowieckim, Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu makowskiego, Poradnia Leczenia Uzależnień w Makowie Maz, Poradnia Zdrowia Psychicznego w Makowie Maz, Komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej.

CEL OPERACYJNY NR 5

Zwiększenie wiedzy i umiejętności osób zaangażowanych w pracę z rodzinami uwikłanymi w przemoc.

Ważnym elementem w pomaganiu osobom uwikłanym w przemoc jest rzetelna wiedza dotycząca podstawowych zagadnień związanych ze zjawiskiem przemocy, procedur dotyczących pracy z osobą podejrzaną o stosowanie przemocy i osobą wobec której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą. Istotne jest również aby, oprócz zdobytej wiedzy teoretycznej osoby zaangażowane w pracę z rodzinami uwikłanymi w przemoc miały możliwość wymiany doświadczeń, prowadzenia dyskusji w oparciu o konkretne przypadki. Realizacja powyższego celu z jednej strony może wpłynąć na podejmowanie profesjonalnych działań wobec rodzin dotkniętych przemocą z drugiej zaś na zapobieganie wypaleniu zawodowemu u osób zajmujących się pomocą rodzinom uwikłanym w przemoc.

Zadania:

- 1) podnoszenie kwalifikacji pracowników zaangażowanych w pracę z osobami i rodzinami uwikłanymi w przemoc poprzez ich uczestnictwo w szkoleniach, seminariach, konferencjach poświęconych temu problemowi,
- 2) podjęcie działań zmierzających do utworzenia grupy wsparcia dla pracowników zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie,
- 3) opracowanie jednolitych zasad postępowania wobec rodzin dotkniętych przemocą.

Oczekiwane rezultaty:

- 1) zwiększenie wiedzy osób zaangażowanych w pracę z rodzinami uwikłanymi w przemoc na temat tego zjawiska,
- 2) zorganizowanie grupy wsparcia dla pracowników zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie,
- 3) wdrożenie i stosowanie jednolitych sposobów postępowania wobec rodzin dotkniętych przemocą.

Podmioty realizujące zadania:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Makowie Mazowieckim, Komenda Powiatowa Policji w Makowie Mazowieckim, Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu, Komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Sąd Rejonowy w Przasnyszu, Placówki Oświatowe.

V. MONITORING I OCENA REALIZACJI PROGRAMU

Monitorowanie programu prowadzone jest przez Realizatora programu, tj. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Makowie Mazowieckim, który raz w roku dokonuje oceny stopnia realizacji niniejszego programu – jego efektywności i skuteczności, mając na uwadze to, iż program jest dokumentem otwartym, którego uzupełnienie i poszerzenie o nowe cele i zadania jest możliwe, o ile okaże się to konieczne i celowe.

Podsumowując należy przyjąć, że niniejszy dokument programowy ma posłużyć lepszej, efektywniejszej i pełniejszej realizacji działań na rzecz osób uwikłanych w przemoc, zamieszkałych na terenie powiatu makowskiego.